

19.05

CZWARTEK, GODZ. 19.00, SALA KAMERALNA

Climate Keys

Joanna Wicherek – fortepian, toy piano, metalowe miski
Agnieszka Frączek – słowo

Program

Martin Bresnick (ur. 1946)

Ishi's Song [9']

Phyllis Chen (ur. 1979)

Double Helix na toy piano i metalowe miski [2']

Joanna Wicherek (ur. 1987)

Bach – Perrin – Chaplin wg Preludium es-moll BWV 853].S. Bacha oraz *Let the Birds Have the Sky* L. Perrin z wykorzystaniem przemowy Charliego Chaplina z filmu *Dyktator* [6']

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Sonata fortepianowa d-moll op 31. nr 2 „Burza” cz. 1. Largo-Allegro [9']

Claude Debussy (1862–1918)

Ogrody w deszczu [4']

Wykład i dyskusja

Miloš Raičković (ur. 1956)

Alarm na toy piano i taśmę [3']

Frederic Rzewski (1938–2021)

The People United Will Never Be Defeated (temat) [2']



Climate Keys to projekt, którego pomysłodawczynią jest Lola Perrin – angielska pianistka oraz kompozytorka. Ideą artystki było zorganizowanie serii recitali fortepianowych połączonych z wykładem na temat globalnego ocieplenia oraz zmian klimatycznych. Według założeń ich podstawową rolą jest w głównej mierze uświadamianie oraz uwrażliwianie na wskazane zagadnienia, kluczowe dla naszej przyszłości. Wykonawczyniami projektu w Narodowym Forum Muzyki będą pianistka Joanna Wicherek oraz prawniczka Agnieszka Frączek, miłośniczka natury specjalizująca się m.in. w prawie ochrony środowiska.

„Wiedziałam o zachodzeniu zmian klimatycznych, ale gdzie miałam o tym rozmawiać i z kim? Zależało mi na tym, żeby dyskusja o tak ważnych kwestiach była częścią mojego codziennego życia – w sklepie spożywczym, w banku, na poczcie, ale jak znaleźć środki, czy też narzędzia, które mogłyby pomóc w większym zaangażowaniu się w tę kwestię? Widziałam tylko ludzi, którzy zajmowali się swoimi zwykłymi sprawami, jakby zmiany klimatu, globalne ocieplenie – jakkolwiek to nazwano – nie miały miejsca. Musiałam lepiej zrozumieć, skąd to się wzięło, znaleźć przestrzeń, w którą sama mogłabym się zaangażować” – wypowiada się o projekcie swojego autorstwa Lola Perrin. Nietrudno zgadnąć, że przestrzeń, o której mówi, to działalność artystyczna.

Wrocławska prezentacja projektu – podobnie jak jego wcześniejsze odsłony – podzielona została na segmenty wypełnione repertuarem muzyki fortepianowej oraz ten przeznaczony na wykład oraz dyskusję z udziałem publiczności. Program części koncertowej składa się w dużej mierze z kompozycji współcześnie działających artystów, pochodzących z różnych części świata. Jako pierwszy zabrzmiał utwór Martina Bresnicka, amerykańskiego kompozytora, ucznia wielkich dwudziestowiecznych twórców – Gottfrieda von Einema czy Györgya Ligetiego. *Ishi's Song* jego autorstwa wiąże się z postacią Ishiego – ostatniego członka plemienia Yana, zamieszkującego tereny Kalifornii w Stanach Zjednoczonych, które pod koniec XIX wieku zostały wymordowane przez białych osadników. Uważa się go za „ostatniego dzikiego Indianina”. Melodia znajdująca się na początku subtelnej brzmieniowo kompozycji zaczerpnięta została z transkrypcji i nagrania śpiewu samego Ishiego. Dzieło dotyka więc wątków silnie związanych ze społecznością plemienia rdzennych Amerykanów oraz ich kultury, bliskiej życiu ze zgodą w naturze. Joanna Wicherek wykona także utwory z wykorzystaniem tzw. toy piano – miniaturowego pianina o wdzięcznym, a zarazem nieco hecnym brzmieniu. Instrument ten wynaleziony został w 1872 roku i w głównej mierze wykorzystywany był jako rodzaj zabawki edukacyjnej dla najmłodszych. Zmieniło się to dzięki przełomowej kompozycji Johna Cage'a – *Suite for Toy Piano* z 1948 roku. Dzięki wykorzystaniu nietypowego instrumentu w obsadzie utworu o klasycznej formie artysta całkowicie odmienił

recepcję jego brzmienia. Od tamtego czasu jego możliwości powiązane z operowaniem oryginalną barwą eksplorowali kolejni twórcy. Toy piano usłyszymy w dwóch dziełach zawartych w repertuarze koncertu: *Double Helix* młodej kompozytorki, a jednocześnie doświadczonej instrumentalistki Phyllis Chen oraz *Alarm* Miloša Raičkovića, kompozytora serbsko-amerykańskiego pochodzenia. Tego wieczoru zabrmi także utwór autorstwa pianistki biorącej udział w projekcie – Joanny Wicherek. *Bach – Perrin – Chaplin* to kompozycja zainspirowana z jednej strony twórczością Johanna Sebastiana Bacha, a dokładniej jego *Preludium es-moll* BWV 853, z drugiej zaś czerpiąca z dorobku pomysłodawczyni całego przedsięwzięcia – Loli Perrin – wykorzystująca materiał dźwiękowy jej utworu *Let the Birds Have the Sky*. Artystka wplotła w jego strukturę słynne przemówienie Charliego Chaplina z filmu *Dyktator* z 1940 roku. Z biegiem lat, nie bez przyczyny, okrzyknięto je najbardziej inspirującym monologiem w historii kina. „Chcemy żyć naszym szczęściem, nie naszym nieszczęściem. Nie chcemy sobą gardzić i siebie nienawidzić. Na tym świecie jest miejsce dla każdego. A dobra Ziemia jest bogata i może zapewnić dobre życie każdemu” – brzmia słowa wypowiedziane przez aktora.

Dźwięki *Sonaty fortepianowej d-moll* op 31. nr 2 „Burzy” Ludwiga van Beethovena oraz kompozycji Claude’a Debussy’ego *Ogrody w deszczu* będą zaś momentem zwrócenia się w stronę literatury fortepianowej powstałej odpowiednio na początku XIX i XX wieku. Ich wspólnym mianownikiem jest także powiązanie z żywiołem, a zarazem źródłem życia, jakim jest woda. Pierwsze ze wspomnianych dzieł to prawdziwy manifest nadchodzącego romantyzmu. Powstanie utworu w 1802 roku przypadło na czas, gdy kompozytor intensywnie poszukiwał nowej drogi w swojej twórczości. Owa zmiana stylistyczna silnie zaznacza się właśnie na gruncie kompozycji, która przez swój dramatyzm i pewien tragizm w warstwie brzmieniowej otrzymała sugestywny podtytuł „Burza”. W istocie środki zastosowane przez twórcę, takie jak rozpoczynające utwór *arpeggia* umieszczone w niskim rejestrze, mogą przywołać na myśl gwar zwiastujący burzową nawałnicę. *Ogrody w deszczu* to z kolei barwna, impresjonistyczna opowieść o naturze – rozmaitej roślinności, skąpanej w kroplach deszczu. W utworze słyszalne są także fragmenty oddające porywisty wiatr czy odgłosy ulewy. Debussy wykorzystał w kompozycji także francuskie melodie ludowe *Nous n’irons plus aux bois* i *Dodo, l’enfant do*. Koncert zwieńczy dzieło zmarłego w zeszłym roku Frederica Rzewskiego – amerykańskiego pianisty i kompozytora, niekwestionowanej ikony awangardy. *The People United Will Never Be Defeated* to trzydzieści sześć wariacji fortepianowych, dla których punktem wyjścia stała się chilijska pieśń opozycyjna wykonywana w ramach protestu – temat z owego zaangażowanego społecznie dzieła zabrmi w finale spotkania.

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

